

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj
Interesna skupina lokalnih interesov

3 in 4

Številka: 411-02-7/2019/10 EPA 795-VIII

411-02-8/2019/9 EPA 796-VIII

Ljubljana, 8. 10. 2019

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj in Interesna skupina lokalnih interesov sta, na podlagi 16. in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), oblikovali naslednje

POROČILO

k Predlogu proračuna Republike Slovenije za leto 2020 (DP2020) in k Predlogu proračuna Republike Slovenije za leto 2021 (DP2021).

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj in Interesna skupina lokalnih interesov sta na skupni seji 7. 10. 2019, *kot zainteresirani*, obravnavali Predlog proračuna Republike Slovenije za leto 2020 in Predlog proračuna Republike Slovenije za leto 2021 (v nadaljevanju: predloga proračunov), ki ju je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada.

Uvodoma je predstavnica Ministrstva za finance predstavile ključne usmeritve Vlade pri pripravi predloga proračuna za leto 2020 in predloga proračuna za leto 2021 ter poudarila, da pripravo obeh proračunov določa okvir za pripravo proračunov sektorja država za leti 2020 in 2021, ki ga je Državni zbor potrdil aprila 2019 in je pripravljen na podlagi Zakona o fiskalnem pravilu. Na tej osnovi državni proračun za leto 2020 predvideva za 10,350 milijarde evrov odhodkov, kar je za 1,9 % BDP več kot je bilo načrtovano z rebalansom za 2019. Za leto 2021 je načrtovana poraba v višini 10,455 milijarde evrov. Na strani prihodkov se za 2020 načrtuje za 4, 5 % več kot je bilo določeno z rebalansom za 2019 (10,817 milijarde evrov) in za 2021 še za 2,7 % več kot v predhodnem letu (11,111 milijarde evrov). Ob upoštevanju prihodkov in odhodkov je za 2020 načrtovan presežek v višini 468 mio evrov in v letu 2021 656, 5 mio evrov.

Predloga proračunov sta pripravljena ob upoštevanju aktualnih razmer v mednarodnem in domačem gospodarskem okolju. Tako je UMAR v jesenski napovedi oceno gospodarske rasti za leto 2019 znižal na 2, 8 %. Ob umirjanju konjunktura v mednarodnem okolju se drugo leto pričakuje 3 % rast BDP in 2021 2,7 % rast BDP. Odhodki državnega proračuna so načrtovani v skladu s prioriteta, zakonskimi obveznostmi in omejitvami, vezane na spoštovanje fiskalnih pravil. Predloga proračunov upoštevata gospodarsko umirjanje in da je treba omejiti prekomerno porabo ter sistemske pritiske na dolgoročno vzdržnost javnih financ.

Kot ugotavljajo državni svetniki, je za investicije namenjenih 11,1 % proračunskih sredstev v letu 2020, kar je malo več kot milijardo evrov. Do konca 2020 Slovenija

načrtuje izvajanje programov in projektov, ki se financirajo iz EU sredstev, v višini 1,067 milijarde evrov in v letu 2021 843 mio evrov, pri čemer se načrtuje manj sredstev v letu 2021 zaradi zaključevanja aktualne finančne perspektive, pri čemer to leto predstavlja hkrati začetek naslednje finančne. V zadnjih petih letih je upravljanje javnega dolga pomembno prispevalo k zniževanju obrestnih izdatkov državnega proračuna, ki so se od 2014 znižali za skoraj 300 mio evrov na letni ravni in zdaj predstavljajo 7,3 % odhodkov državnega proračuna. Tudi v prihodnje se načrtuje zniževanje obrestnih izdatkov in v letu 2021 naj bi predstavljali manj kot 700 mio evrov oz. bo dolg sektorja država 58,6 % BDP. 2020 je predvideno odplačilo 2,047 milijarde evrov dolga in v letu 2021 3,177 milijarde evrov dolga.

Komisija in interesna skupina izpostavljata opozorila občin, da sta predloga proračunov premalo razvojno naravnana, saj so investicije v infrastrukturo na področju šolstva (šole in vrtci), sociale (domovi za starejše) ali državnih cest podhranjene. V občinah, še posebej v tistih z izrazitim trendom naraščanja prebivalstva, se pojavljajo nove potrebe po gradnji objektov za predšolsko vzgojo in osnovnošolsko izobraževanje, pri tem pa se občine soočajo s težavami njihovega financiranja, saj lastnih sredstev za te namene nimajo, Ministrstvo izobraževanje, znanost in šport pa gradnje tovrstnih objektov že več le ne sofinancira. Pri tem je v predlogih proračunov za naslednji dve leti predvideno 10 mio evrov (vsako leto 5 mio evrov), kar je glede na vrednost tovrstnih investicij zanemarljiv znesek (en vrtec na leto). Prav tako je sredstev za gradnjo domov za starejše premalo, kar je z vidika starajoče se družbe nerazumljivo.

Poleg tega je problematično financiranje državne cestne infrastrukture v občinah, kjer še zdaj ni jasno, ali se bodo projekti, ki so bili pripravljani in vključeni v načrt razvojnih programov za 2019, a ostajajo nerealizirani zaradi pomanjkanja proračunskih sredstev oz. do 2. 9. 2019 niso bile podpisane pogodbe, v naslednjem letu dejansko izvajali. Ti projekti bi se morali drugo leto prioritetno izvajati, saj vsakršen zamik realizacije otežuje tudi načrtovanje finančne soudeležbe občin. Prav tako se ugotavlja, da so projekti, ki so bili v 6-letnem drsnem planu sprva predvideni v letu 2020, prestavljeni na obdobje po 2025, pri tem pa so občine že intenzivno odkupovale zemljišča in plačevale projektno dokumentacijo v okviru dogovora o kasnejšem poračunu. Vsak rez proračunskih sredstev pomeni upočasnitev dinamike izvedbe projekta ali v skrajnem primeru celo ustavitev izvedbe projekta, kasnejši posegi v infrastrukturo pa so zaradi nepravočasnega ukrepanja le še večji in zato dražji. Poleg tega ne smemo pozabiti, da slaba cestna infrastruktura vpliva na praznjenje prostora (npr. Koroška, Bela krajina, Posavje) in krepi razvojne težave slovenskega prostora. Vlada bi morala spremeniti odnos do cestne in ostale infrastrukture (šole, vrtci, domovi za starejše) in temu področju v proračunih za leti 2020 in 2021 zagotoviti več sredstev.

V zvezi s pripravo predloga sprememb zakonodaje, ki bo zmanjšala stroške občin, tako reprezentativna združenja občin kot komisija in interesna skupina opozarjajo, da v tem trenutku ni nobenega zagotovila, da bo zadevna zakonodaja dejansko začela veljati 1. 1. 2020 in bodo občine s tem datumom razbremenjene plačevanja določenih storitev (npr. plačilo zdravstvenega zavarovanja brezposelnih, financiranje nalog družinskega pomočnika in mrliško pregledne službe).

Komisija in interesna skupina tudi opozarjata, da kulturni sektor, ki je bil v času finančne krize deležen velikih rezov, danes, kljub gospodarski rasti, še zmeraj ne dosega višine sredstev izpred finančne krize. Še posebej je podhranjen nevladni sektor, ki je v (manjših) lokalnih okoljih nosilec razvoja kulture.

Državni svetniki opozarjajo tudi na neučinkovito črpanje evropskih kohezijskih sredstev aktualne finančne perspektive, ki se praktično končuje. Medtem ko so bile v preteklem finančnem obdobju prav občine ključne pri uspešnosti črpanja razpoložljivih evropskih sredstev, pa je zdaj bistveno težje, saj nimajo sredstev za zagotavljanje lastne udeležbe oz. nimajo možnosti zadolževanja za potrebe zagotavljanja lastne udeležbe. Pri tem velja izpostaviti tudi dejstvo, da se delež sredstev iz državnega proračuna za sofinanciranje ne zagotavlja v višini 6 %, kot to določa 21. člen Zakona o financiranju občin, ampak je ta delež že vrsto let nižji in še to se le del zagotavlja v obliki nepovratnih sredstev, del pa v obliki povratnih sredstev kot dodatno zadolževanje občin v proračunu države. K temu komisija in interesna skupina tudi dodajata, da bo zaključevanje aktualne finančne perspektive še posebej težavno, ker se bo s ciljem pospešitve črpanja evropskih sredstev povečala intenziteta izvajanja projektov, to pa pomeni večje potrebe po gradbenih izvajalcih, ki jih bo treba zaradi pomanjkanja slovenskih gradbenih izvajalcev iskati na tujem trgu, zaradi večjega povpraševanja pa se bodo zvišale tudi cene storitev, kar na koncu vodi le v podražitev investicij.

V luči večjih potreb po proračunskih sredstvih (npr. odprava čakalnih vrst v zdravstvu, 3. razvojna os in druge investicije, zagotavljanje zakonskih nalog preko višje povprečnine, znanost, kultura, turizem, OVE,..) je treba pripraviti izračune, s kakšno davčno politiko in posledično večjo konkurenčnostjo slovenskega gospodarstva postopoma povečati proračunske prihodke, ki bi prek realiziranih investicij z dodano vrednostjo prinašali nove prihodke, s katerimi bi se dolg države lažje odplačeval. Pri tem bi morali reprogramirati naenkrat ves dolg države, saj so obrestne mere, ki jih danes plačuje država, previsoke.

Komisija in interesna skupina sta po opravljeni razpravi sprejeli naslednji s k l e p:

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj in Interesna skupina lokalnih interesov **ne podpirata** Predloga proračuna Republike Slovenije za leto 2020 in Predloga proračuna Republike Slovenije za leto 2021.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj Dušan Strnad.

Predsednik Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj
Dušan Strnad, l.r.

Vodja interesne skupine lokalnih interesov
Milan Ozimič, l.r.